

Pia Lohikoski vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä naisjärjestöille NJKL, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto (400 000 euroa)

Eduskunnalle

Globaalien asenteiden kiristyessä on varmistettava, ettei Suomessa ajauduta konservatiiviseen naisjärjestöjen toiminnan lakkauttamiseen (vertaa esim. Unkari, Puola, Venäjä, Yhdysvallat). Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen tähtäävä kansalaisjärjestötoiminta Suomessa on turvattava.

Naisjärjestöjen valtionavustus on ollut verrattuna muihin kansalaistoiminnan kansallisiin kattojärjestöihin hyvin matala. Valtionavustus perustuu lakiin eräiden naisjärjestöjen valtionavusta (663/2007).

Vuonna 1911 perustettu **Naisjärjestöjen Keskusliitto (NJKL) — Kvinnoorganisationernas Centralförbund (KOC)** on sukupuolten välistä tasa-arvoa, naisten oikeuksia ja tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksia edistävien naisjärjestöjen kattojärjestö ja yhteistyöfoorumi. Keskusliitto yhdistää eri alojen toimijoita tavoitteelliseen työhön tasa-arvoisemman yhteiskunnan aikaansaamiseksi ja on kansallisesti ja kansainvälisesti aktiivinen toimija. Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 60 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Liitto on moniäänisesti yhteistyössä toimiva, rohkeasti kantaa ottava ja puoluepoliittisesti sitoutumaton.

Naisjärjestöt Yhteistyössä — Kvinnoorganisationer i Samarbete (NYTKIS) ry on kattojärjestö, johon kuuluvat eduskuntapuolueiden naisjärjestöt sekä Naisasialiitto Unioni, Naisjärjestöjen Keskusliitto ja Sukupuolentutkimuksen seura. NYTKISin puoluerajat ylittävä yhteistyö on kansainvälisestikin uniikki malli. NYTKISin tarkoituksena on tasa-arvon ja tasa-arvopolitiikan edistäminen sekä naisten poliittisen aseman parantaminen ja naisten vaikutusvallan lisääminen yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. Yhdistys edistää naisten ihmisoikeuksia ja seuraa alan kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa Suomessa. Yhdistys toimii jäsenjärjestöjensä yhteistyöelimenä kansallisissa ja kansainvälisissä asioissa. NYTKIS ry saa toimintaansa valtionapua opetus- ja kulttuuriministeriöltä. NYTKISillä on 17 alueellista toimikuntaa ulottuen Espoosta Kemiin ja Tornioon. NYTKIS edustaa Suomea suurella eurooppalaisella kattojärjestössä European Women's Lobbyssä.

Monika-Naiset liitto ry on maahanmuuttajanaishjärjestöjen ja monikulttuurista naistyötä tekevien järjestöjen kattojärjestö, joka on perustettu vuonna 1998. Liitolla on 17 jäsenjärjestöä, jotka edustavat eri puolilta maailmaa Suomeen muuttaneita naisia. Liitto toimii asiantuntijana ja tekee työtä maahanmuuttajanaisten tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen aseman parantamiseksi. Se on ai-

Talousarvioaloite TAA 175/2019 vp

noa toimija Suomessa, joka tarjoaa nais erityisiä palveluja väkivaltaa kokeneille ja kotoutumisen tukea tarvitseville naisille. Näitä palveluja tarjotaan valtakunnallisesti n. 20 eri kielellä Kriisikeskus Monikassa, Turvakoti Monassa ja Kotoutumiskeskus Monikassa.

Vaikka naisjärjestöissä tehdään laajaa vapaaehtoistyötä ja on totuttu toimimaan pienillä budjeteilla, resurssien vähäisyys vaikuttaa merkittävästi tasa-arvotyön laajuuteen ja prosesseihin. Resurssien vähyyden vuoksi ei ole mahdollista toimia toivotulla tasolla esimerkiksi vaikuttamis- ja viestintätyössä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Naisjärjestöjen valtionapu tulisi saada pysyvästi korkeammalle tasolle. Valtion talousarviossa vuonna 2019 naisjärjestöjen valtionavut (perustuen lakiin 663/2007) olivat yhteensä 768 000 euroa (Naisjärjestöjen Keskusliitto 377 000 euroa, Nytkis ry 294 000 euroa, Monika-Naiset liitto ry 97 000 euroa).

Naisjärjestöjen Keskusliitolla on kolme vakituista työntekijää. Muutoin liitto voi tarjota ainoastaan projektimuotoista pätkätyötä tai harjoittelua. Myös NYTKIS ry:llä on kaksi vakinaista työntekijää, väliaikainen lisärahoitus on toisinaan tehnyt mahdolliseksi palkata esim. kampanjatyöntekijöitä määräaikaiseen työsuhteeseen. NYTKISin aluetoiminta on vapaaehtoistyön varassa. Monika-Naiset liitolla on 35 työntekijää, joista suurin osa tekee asiakastyötä (STEA-rahoitus, STM/THL valtionapu turvakotitoimintaan). Muuhun maahanmuuttajataustaisten naisten tasa-arvoista asemaa edistävään työhön (koulutus- ja vaikuttamistyö, kansainvälinen toiminta, jäsenjärjestöjen tukeminen, kehittämistyö) kohdennetut resurssit ovat pienet. OKM:n valtionavulla on voitu rahoittaa 1,5 henkilötyövuoden työpanos.

Vertailukohtina resursseissa ja palkkatasossa voidaan pitää muita kansalaistoiminnan kattojärjestöjä mm. sosiaalialalla, nuorisotyössä ja urheilussa. Miksi juuri naisalalla, naisten kansalaisjärjestöjen kattojärjestössä, joudutaan toimimaan minimiresurssein, pienellä työvoimalla, kohtuuttoman työtaakan alla ja tyytymään matalampaan palkkatasoon?

Naisjärjestöt ovat tasa-arvon arvostettuja toimijoita ja asiantuntijoita. Naisjärjestöjen Keskusliiton toiminta on viime vuosina uudistunut ja lisääntynyt. Naisjärjestöjen Keskusliitolla on laaja aktiivinen järjestökenttä, ja liiton toiminta on muuttunut vapaaehtoisuuteen pohjautuvasta aktivismista sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien ammattimaiseksi ja aktiiviseksi osajaksiksi, asiantuntijaksi ja viestijäksi. Tarve rahoitukselle on todella suuri. Naisjärjestöjen Keskusliiton vaikuttamis- ja viestintätyö on erityisen tärkeää juuri nyt, kun hallitusohjelmassa on laajasti sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien teemoja ja keskeisiä uudistuksia sekä hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa ollaan valmistelemassa.

Naisjärjestöjen Keskusliiton ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnan 100 tasa-arvotekoa -hanke ja jatkohanke Tasa-arvotekoilla vaikuttavuutta ovat olleet menestyksekkäitä. Tasa-arvotekojen vaikutus suomalaisessa yhteiskunnassa on suuri. Mukana on organisaatioita ja korkean tason vaikuttajia yhteiskunnan kaikilta aloilta, ja tasa-arvotekoja on lähes 300. *Myös eduskunta julkisti tasa-arvotekonsa, selvityksen tasa-arvon toteutumisesta eduskunnassa, syyskuussa 2018.* Yhteiskunnan eri alojen tasa-arvotekojen verkostot ovat toimivat ja toimijoilla suuri kiinnostus sukupuolten tasa-arvon lisäämiseen.

Talousarvioaloite TAA 175/2019 vp

NJKL on perustettu vuonna 1911 kansainvälisen ICW (International Council of Women) -järjestön Suomen osastoksi. Tällä hetkellä NJKL:llä ei kuitenkaan ole omia varoja kansainväliseen toimintaan. Juuri kansainvälisen kehityksen ja keskustelun seuraaminen ja vastaaminen lukuisiin sitoutumiimme kansainvälisiin sopimuksiin on välttämätöntä. On myös huomattava, että vuosi 2020 on Pekingin naisten oikeuksien julistuksen ja toimintaohjelman juhlavuosi. NJKL valmistelee yhteistyössä yli 40 kansalaisjärjestön kanssa Suomen sukupuolten tasa-arvon tilan laajan raportin vuonna 2019, jonka suositusten mukaisesti vaikutetaan vuonna 2020. On Suomen kannalta välttämätöntä antaa oma panos kansainväliseen yhteistyöhön.

Monika-Naiset liitto ry on edelleen ainoa tasa-arvo- ja väkivaltatyötä tekevä maahanmuuttajanaistoimijoiden kattojärjestö. Tarve toiminnalle on kasvanut hälyttävästi maahanmuuttotilanteen myötä, erityisesti pk-seudun ulkopuolella, jossa kohderyhmälle on hyvin vähän nais erityisiä kriisi- ja kotoutumisen tukipalveluja. Tasa-arvotyölle maahanmuuttajanaisten parissa on iso valtakunnallinen kysyntä ja tilaus. Toimintansa alussa olevat maahanmuuttajanaisten perustamat järjestöt tarvitsevat konkreettista tukea työnsä käynnistämiseksi. Tällä hetkellä aluetyömme on kokonaan vapaaehtoistyön varassa, koska resursseja palkata työntekijöitä alueille ei ole saatu.

Suomi profiloituu voimakkaasti naisten aseman ja tasa-arvon edistäjänä kansainvälisesti. Naisten oikeudet ja seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeudet ovat Suomen ulkopolitiikan prioriteetti-alueita. Kansainvälisesti on kuitenkin nähtävissä, että Suomi ei enää ole samassa määrin kuin aiemmin sukupuolten tasa-arvon mallimaa. Naisten oikeuksia edistetään laajalti mm. muissa Pohjoismaissa, Ranskassa, Isossa-Britanniassa, Kanadassa ja niillä profiloidutaan vahvasti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta lisää 400 000 euroa momentille 29.10.51 kolmelle valtakunnalliselle naisjärjestölle: Naisjärjestöjen Keskusliitto — Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto ry.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 400 000 euroa momentille 29.10.51 naisjärjestöille NJKL, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto.

Helsingissä 18.10.2019

Pia Lohikoski vas
Jussi Saramo vas
Johannes Yrttiaho vas
Mai Kivelä vas
Veronika Honkasalo vas
Hanna Sarkkinen vas
Juho Kautto vas
Jari Myllykoski vas